

Geschenk uit de hemel?

De torenspits van de Heikese kerk komt al een aardig eindje richting de hemel. De bomen die langs de kerk staan willen uiteindelijk misschien nog een stapje verder komen. Ze groeien hard en worden ook wel hemelbestormers genoemd. Deze bomen geven nu ook weer wat terug aan het aardse volk: mooie bloempluimen die rood kleuren als de zadjes gemaakt worden. Wie kan er nu niet bij zijn met de Hemelbomen in onze stad?

Hemelbomen bij Heikese kerk (foto H. Kuiper)

Vanwege zijn sierwaarde voor tuinen en parken is de Hemelboom vanuit China naar Europa gebracht. Waarschijnlijk werd hij al 200 jaar geleden in Nederland geplant. Het is een gemakkelijke boom, die niet heel bijzondere wensen heeft. Omdat hij zo lekker hard groeit, heb je ook binnen de kortste keren een flinke boom. Ook de bladeren zijn enorm; die kunnen tot 60 centimeter lang worden. Eén blad bestaat uit wel 20 deelblaadjes. De bomen zijn normaal tweehuizig, wat betekent dat je mannelijke en vrouwelijke bomen hebt. Honingbijen en kevers blijken het stuifmeel van de licht geelachtige mannelijke bloempluimen naar de bloemen op de vrouwelijke bomen over de vliegen. De ontstane zaden na de bevruchting zitten in gedraaide gevleugelde vruchtjes. Deze worden bij rijpheid mooi oranje-rood en dwarrelen als een goddelijke boodschap door de stad. Al met al dus een heel aantrekkelijke en decoratieve boom.

Naast de Hemelbomen bij de Heikese kerk staat er in onze stad ook de dikste tot nu toe bekende Nederlandse Hemelboom. Op het Korvelplein is rond 1910 een Hemelboom geplant die ondertussen een stamomtrek van meer dan 4,5 meter heeft. Een heel bijzonder exemplaar op een ondergewaardeerd bomenplein. Ondanks al die schoonheid is de liefde voor de Hemelboom aan het afnemen. Dit heeft niets te maken met de leegloop van onze kerken, hij doet het gewoon veel te goed in het stedelijk gebied. Tot voor kort maakte de Hemelboom bijna geen zaden, maar door de opwarming van onze steden lukt het de boom om rijpe zaden te maken. En een grote boom maakt er niet een paar, maar het kunnen er waarschijnlijk wel een half miljoen of zelfs meer zijn. Uitgewaaid over de stad ontkiemen de zaadjes in poortjes, in de voeg tussen het trottoir en de muren van huizen en in rommelhoekjes. Eenmaal gevestigd maakt hij onder de grond worteluitlopers met een lengte tot 15 meter. Ieder jaar wordt de boom een meter hoger. Hak je de stam af omdat hij je kruipruimte of riolering ingroeit, dan doet hij er nog een schepje bovenop en pest lekker terug met een nieuwe staak van wel vier meter hoogte in één jaar.

In Tilburg is er al overlast in diverse straten en wijken in de buurt van groeiplaatsen van oude Hemelbomen. In het blad en de bast van de plant zitten ook nog gifstoffen die, als de plant langer op één plaats staat, nadelig zijn voor andere planten. In hoeverre dat ook al een Tilburgs probleem is, weet ik niet. Men is wel heel bevreesd dat hij ook de stad verlaat en in het buitengebied terecht komt. Daar zou hij heel dominant onze eigen flora kunnen wegconcurreren. Daarom staat de Hemelboom op de lijst van invasieve exoten die aangepakt moeten worden. Als hij in een tuin of park staat, mag hij daar blijven. Maar de eigenaar moet er wel voor zorgen dat de plant zich niet kan vermeerderen.

Een Hemelboom wordt groot, maar hij zal de torenspits zeker niet overtreffen. Zijn nazaten moeten we dus actief opruimen. Misschien is het toch niet zo'n gek idee om nog eens een weesgegroetje te bidden, dat we de Hemelboom binnen de perken kunnen houden.

Hemelboom Jan Heijnstraat (foto R. Vereijken)

Rob Vereijken
Juni 2024